

Słownik linuksowo-polski

Zdaję sobie sprawę, że jest wiele niezrozumiałych dla nowego użytkownika pojęć w świecie Linuxa. Postanowiłem więc stworzyć słownik linuksowo-polski.

Biblioteka widgetów

Zbiór elementów graficznych - menu, ikonek, przycisków, switchy, zakładki itp., z których można zbudować interfejs użytkownika programu. Najważniejsze biblioteki widgetów to Athena Widgets (podstawowe), Motif/Lesstif, Qt (KDE), GTK+ (GNOME).

Demon

Jest to serwer pracujący w tle udostępniający programom jakąś usługę. Może to być poczta elektroniczna, WWW lub IRC, lecz równie dobrze np. zarządzanie energią, drukarka lub modem. Może też sterować ważnymi funkcjami systemu, ale już poza jądrem - np. pamięcią wirtualną lub logami systemowymi.

Dystrybucja

Jest to system operacyjny oraz pogrupowany zbiór aplikacji z dołączonym instalatorem i programami konfiguracyjnymi. Najpopularniejsze dystrybucje to: Red Hat, Mandrake, SuSE, Slackware i Debian.

Firewall

Sprzęt lub oprogramowanie ograniczające ruch w sieci. W Linuksie konstrukcję firewalla umożliwiają filtry pakietowe, takie jak ipchains czy iptables.

GNOME

GNU Network Object Model Environment - jedno z graficznych środowisk użytkownika dostępnych dla Linuxa. Oparty na bibliotekach glib i gtk+, wykorzystuje technologię CORBA.

GNU/Linux

System operacyjny, którym się zajmujemy. Składa się z jądra Linuxa i aplikacji GNU. Słowo GNU to akronim od Gnu's Not Unix - GNU nie jest Unixem.

GNU GPL

Powszechna Licencja Publiczna GNU, chroniąca programy. Zapewnia ona swobodę dystrybucji i użytkowania, nie pozwala na łączenie kodu z zamkniętymi programami, chroni przed kradzieżą kodu.

GNU LGPL

Lesser GPL, licencja chroniąca biblioteki. Łuzniejsza od GPL pod tym względem, że zezwala na łączenie z programami zamkniętymi.

HOWTO

Po polsku JTZ, czyli Jak To Zrobić. Bardzo ważny element dokumentacji systemu. Zanim poprosisz kogoś o pomoc, przeczytaj dokumenty HOWTO, a także Info, man i FAQ.

Info

System dokumentacji hipertekstowej systemu GNU. Może dostarczyć wiele bardzo wartościowych informacji o systemie i aplikacjach GNU.

Jądro systemu

Jest to najważniejsza część systemu operacyjnego. Odpowiada za zarządzanie procesami, pamięcią, dyskami, obsługę urządzeń.

KDE

K Desktop Environment - nazwa mówi sama za siebie. Jest to powłoka graficzna dla systemu X-Window wzorowana na Windows. Bardzo łatwa w obsłudze, pozwala nawet początkującym ujarzmić moc Linuxa.

Kompilacja

Tłumaczenie kodu źródłowego programu na kod wykonywalny. Pod Windows wykonywana głównie przez programistów, pod GNU/Linuxem, ze względu na dostępność kodów źródłowych, dostępna dla każdego.

Linia poleceń

Najprostsza, a zarazem najważniejsza powłoka systemu. Pozwala na bezpośrednie uruchamianie programów, komend i aplikacji.

Linux

Nazwa określająca jądro systemu. Pochodzi od imienia twórcy, Linusa. Jest też akronimem od Linux Is Not Unix - Linux nie jest Unixem.

Log

Jest to plik, do którego system zapisuje różne zdarzenia z jego pracy. Analiza logów może ujawnić nieprawidłową pracę systemu lub włamanie. Logi znajdują się w katalogu /var/log.

Man

Podręcznik systemowy. Jest to bardzo bogata dokumentacja zawierająca dokładne informacje o zainstalowanych programach, bibliotekach itp. Wywołujesz go poleceniem "man nazwa_polecenia"

Menedżer okien

Jest to program dla X-Window zarządzający oknami i wirtualnymi pulpitemi, a czasem uruchamianiem aplikacji. Od niego zależy wygląd i działanie ramek okien. Zazwyczaj umożliwia nakładanie skór - tematów graficznych.

MTA

Skrót od "Mail Transfer Agent". Oznacza się nim serwery poczty internetowej, takie jak Sendmail, Qmail, Postfix, Exim czy zmailer.

MUA

Skrót od "Mail User Agent". Oznacza się nim programy klienckie e-mail, między innymi Pine, Mutt, Kmail, Evolution.

NAT

Translacja adresów. Umożliwia komputerom z sieci lokalnej dostęp do Internetu, jeśli ISP dostarcza tylko jeden adres IP. Komputery za NAT nie są dostępne z Internetu.

Przenośność sprzętowa

Oznacza to tyle, że program przenośny sprzętowo może być uruchomiony na dowolnym sprzęcie spełniającym wymagania, czy to PC, Amiga, Alpha, Sparc, czy nawet palmtop... Takim systemem jest właśnie Linux.

Root

Superużytkownik, administrator. Innymi słowy, jest to użytkownik, który może z systemem zrobić wszystko - instalować i deinstalować programy, konfigurować go. Może go też zniszczyć, więc hasło superużytkownika powinno być dla Ciebie rzeczą najważniejszą. Jeśli ktoś niepowołany dostanie to hasło - koniec z Twoimi danymi.

Root directory

Katalog "/". Linux nie używa "napędów" C:, D: itp. jak Windows. Tworzy za to jedno wielkie drzewo katalogów, do którego doczepiane są napędy - np. w katalogu /mnt/cdrom. Katalog / jest głównym katalogiem i jednocześnie główną partycją, do której wszystko jest doczepiane.

Wolne oprogramowanie

Program jest wolny jeśli możesz:

1. Uruchomić go,
2. Zmieniać, poprawiać i ulepszać go,
3. Skopiować go koledze,
4. Tworzyć wspólnotę publikując ulepszone wersje i zachęcając innych do pracy nad programem.

Jeśli program jest wolny, możesz robić z nim wszystko, co zechcesz. Jeśli nie jest, stajesz się niewolnikiem oprogramowania.

X-Window

W wielkim skrócie: program, dzięki któremu inne programy mogą wyświetlać grafikę. Może pracować w sieci, dzięki czemu można wyświetlać na swym monitorze wynik pracy programów z komputerów odległych. X-Window wspomagany jest menedżerem okien i biblioteką widgetów graficznych.